।। શ્રી મહાવીરાય નમઃ।।

શ્રી ગ્રેટર બોમ્બે વર્ધમાન સ્થાનકવાસી જૈન મહાસંઘ

સંચાલિત

માતુશ્રી મણિબેન મણશી ભીમશી છાડવા ધાર્મિક શિક્ષણ બોર્ડ

Website : www.jainshikshan.org **E mail :** jainshikshanboard@gmail. com

૭ જુલાઈ ૨૦૨૪ **મહિલા મંડળ** **કુલ ગુણ : ૧૦૦**

સૂચના : ૧) જે પ્રમાણે સવાલ પૂછ્યા હોય તે જ પ્રમાણે જવાબ લખવા. વાર્તા કે થોકડાના લાંબા જવાબ લખવા નહિ.
૨) આપના જવાબ પેપરમાં આપે ઓપન બુક આપી છે કે રેગ્યુલર તે ખાસ લખજો. જેમણે નહીં લખ્યું હોય તેમનો નંબર આવશે તો પણ નંબર આપવામાં નહીં આવે.

OPEN BOOK / REGULAR **શ્રેણી – ૨૦** **WRITER** **YES / NO**

STUDENT NAME		ROLL NO.	
DATE OF BIRTH		MOBILE NO.	
SANGH NAME		SUPARVISOR NAME	
MAHILA MANDAL		SUPARVISOR SIGN.	

MARKS

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	TOTAL

(૨૦)

પ્ર.૧ (અ) સામાયિક–પ્રતિક્રમણના આધારે નીચેના પ્રશ્નોના ઉત્તર આપો. **(૧૦)**

(૧) નીચેના શબ્દોનું માગધી લખી કયા પાઠમાં આવે છે? તે લખો. **(૫)**

૧. સિદ્ધાંત **આગમે** **પ્રતિક્રમણના ચોથા પાઠમાં**

૨. સમતારૂપ સામાયિક વિશે **સામાઈએ** **પ્રતિક્રમણના બીજા પાઠમાં**

૩. પ્રાયશ્ચિત્ત લઈને **પડિક્કમિને** **સંથારાના પાઠમાં**

૪. નહિ કરવા વડે **અકરણયાએ** **ત્રીજા શ્રમણસૂત્રમાં**

૫. શુદ્ધ અંતઃકરણથી **મણસા** **પાંચમા શ્રમણસૂત્રમાં**

(૨) બીજા શ્રમણસૂત્રના આધારે લખો. **(૩)**

૧. મને આજે ગુલાબજાંબુ જોઈએ છે. **ઓહાસણભિક્ખાએ**

૨. બી હોવાની શંકા હોવા છતાં આહાર લેવો. **સંકિએ**

૩. દાળમાં ઘણા કોકમ હોવા છતાં દાળ લેવી. **પારિટ્ઠાવણિયાએ**

(૩) પાઠપૂર્તિ કરો. **(૨)**

૧. આદર્યા છે તે **આલોવી પડિક્કમિ નિંદી નિઃસલ્ય** થઈને

(આ) બીજા કર્મગ્રંથના આધારે જવાબ લખો. **(૧૦)**

(૧) નીચેના પ્રશ્નોના એક વાક્યમાં જવાબ લખો. **(૫)**

૧. ત્રીજે ગુણસ્થાને શેનો અનુદય હોય? શા માટે? **આનુપૂર્વીનો અનુદય હોય કારણ આ ગુણસ્થાન અમર છે માટે.**

૨. છટ્ઠા ગુણસ્થાને દર્શનાવરણીયની કઈ પ્રકૃતિ જાય? શા માટે? **થીણદ્ધિ ત્રિક કારણ કે અપ્રમત્ત અવસ્થા માં ત્રણ ગાઢ નિદ્રા ન હોય.**

૩. અગુરુલઘુ ચોકમાં કઈ પ્રકૃતિ હોય? **અગુરુલઘુ, ઉપઘાત, પરાઘાત, ઉચ્છ્વાસ.**

૪. આઠમા ગુણસ્થાને કયા સમકિત હોય છે? **ઉપશમ અને ક્ષાયિક બે સમકિત હોય છે.**

૫. ઉદયના ભેદ લખો. **પ્રદેશોદય અને વિપાકોદય.**

(૨) નીચેની પ્રકૃતિનો ઉદય ક્યાં સુધી? ઉદય વિચ્છેદ ક્યારે? **(૫)**

૧. ઉપઘાત નામ **૧ થી ૧૩ ગુણસ્થાન સુધી** **૧૩ મા ગુણસ્થાન છેડે**

૨. નારાચ સંઘયણ **૧ થી ૧૧ ગુણસ્થાન સુધી** **૧૧ મા ગુણસ્થાનના છેડે**

૩. સમકિત મોહનીય **૪ થી ૭ ગુણસ્થાન સુધી** **૭ મા ગુણસ્થાનના છેડે**

૪. દાનાંતરાય **૧ થી ૧૨ ગુણસ્થાન સુધી** **૧૨ મા ગુણસ્થાન છેડે**

૫. તિર્યંચાયુ **૧ થી ૫ ગુણસ્થાન સુધી** **૫ મા ગુણસ્થાનના છેડે**

(૫)

પ્ર.૨ આચારાંગ સૂત્રના આધારે નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ લખો.

૧. શેનો ત્યાગ કરવો પ્રાણીઓ માટે કઠીન છે?

શબ્દાદિ કામભોગનો ત્યાગ કરવો પ્રાણીઓ માટે કઠીન છે.

૨. મોક્ષ શેની મુખ્યતાથી થાય છે? **આત્મ પરિણામો અને અધ્યવસાયની મુખ્યતાથી થાય છે.**

૩. શેમાં અનાસક્ત રહેવાનું છે? **જીવન અને મરણમાં અનાસક્ત રહેવાનું છે.**

૪. સંયમ જીવનનું પાલન કેવી રીતે કરવાનું છે? **સરળ અને જાગૃતિપૂર્વક.**

૫. મારો ધર્મ શું છે? **પ્રભુની આજ્ઞાનું પાલન કરવું એ જ મારો ધર્મ છે.**

(૧૦)

પ્ર.૩ ઠાણાંગ સૂત્રના આધારે નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ લખો.

૧. પાંચ સેના કઈ છે? **૧) પાયદળસેના ૨) અશ્વસેના ૩) હસ્તિસેના ૪) મહિષસેના ૫) રથસેના**

૨. અકસ્માત્ દંડ અને આજ્ઞા વ્યવહાર એટલે શું? **અકસ્માત્ દંડ : અકસ્માત જીવહિંસા થવી. અન્યને**

મારવા જાય અને અન્ય મરી જાય.

આજ્ઞા વ્યવહાર એટલે ગીતાર્થ સાધુની આજ્ઞાથી કોઇ તત્ત્વ કે પ્રાયશ્ચિત્તનો વ્યવહાર કરાય તે.

૩. પાંચ સભાના માત્ર નામ લખો. **૧) સુધર્મા સભા ૨) ઉપપાત સભા ૩) અભિષેક સભા ૪) અલંકારિક સભા ૫) વ્યવસાય સભા.**

૪. સૂતા માનવ શા માટે જાગે છે? **અવાજ સાંભળવાથી, કોઇનો સ્પર્શ થવાથી, ભૂખ લાગવાથી, નિદ્રા પૂર્ણ થવાથી, સ્વપ્ન આવવાથી.**

૫. સૂત્ર શા માટે શીખવા જોઈએ? **જ્ઞાન માટે, દર્શન માટે, ચારિત્ર માટે, ક્લેશ-કંકાસના ત્યાગ માટે, યથાર્થ ભાવજ્ઞાનાર્થે.**

(૧૦)

પ્ર. ૪ જ્ઞાતાધર્મકથા સૂત્રના આધારે નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ એક વાક્યમાં લખો.

૧. ધન્ય સાર્થવાહ કેવા હતા? **અંગોપાંગથી પરિપૂર્ણ, ગુણ સંપન્ન અને અનેક લોકો માટે આદર્શભૂત હતા.**

૨. ધન્ય સાર્થવાહ કઈ નગરીના કયા રાજાને ત્યાં વેપાર કરવા ગયા?

ધન્ય સાર્થવાહ અહિચ્છત્રા નગરીમાં કનકકેતુ રાજાને ત્યાં વેપાર કરવા ગયા.

૩. નંદીફળના ફૂલો અને વૃક્ષો કેવા હતા? **લીલા કાળા વર્ણવાળા ફળ અને ફૂલયુક્ત સુંદર વૃક્ષો હતા.**

૪. ધન્ય સાર્થવાહના દષ્ટાંત દ્વારા શેનો બોધ આપ્યો છે?

ઈન્દ્રિયોના વિષયોથી દૂર રહેવાનો બોધ આપ્યો છે.

૫. સંસાર અટવીને કોણ પાર કરી જાય છે? **જે પાંચ ઈન્દ્રિયોના વિષયમાં આસક્ત થતા નથી, અનુરક્ત થતા નથી, તેઓ સંસાર અટવીને પાર કરી જાય છે.**

૬. ધન્ય સાર્થવાહે કેટલા માસની સંલેખના અને કેટલા ભક્ત આહારનો ત્યાગ કર્યો?

ધન્ય સાર્થવાહે એક માસની સંલેખના અને ૬૦ ભક્ત આહારનો ત્યાગ કર્યો.

૭. નંદીફળ કયા સૂત્રનો અધિકાર છે? કેટલામું સૂત્ર છે? **જ્ઞાતાધર્મકથા સૂત્ર, છટ્ઠું અંગ સૂત્ર.**

૮. ધન્ય સાર્થવાહે કયો માલ ભરાવ્યો? **ગણિમ, ધરિમ, પેય અને પરિચ્છેદ્ય.**

૯. ધન્ય સાર્થવાહ કઈ નગરીમાં રહેતા હતા? ત્યાંના રાજા કોણ હતા? **ચંપા નગરી. જિતશત્રુ.**

૧૦. નંદીફળની છાયામાં વિસામો લીધો તેમનું શું થયું? **પહેલા તેમને બહુ સુખ લાગ્યું. પછી ધીરે ધીરે મૃત્યુ ને શરણ થયા.**

અથવા

પ્ર. ૪ જ્ઞાતાધર્મકથા સૂત્રના આધારે નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ એક વાક્યમાં લખો.

૧. ચિલાત ઘરમાંથી બહાર કાઢ્યા પછી કેવો બની ગયો? **સ્વચ્છંદી બની જુગારી, માંસભક્ષી, દારૂડિયો, વેશ્યાલંપટ બની ગયો.**

૨. ચોરપલ્લીનું નામ શું હતું? તે ક્યાં હતી? **સિંહગુફા. ઊંચી–નીચી પર્વતમાળામાં વસેલી હતી.**

૩. વિજય ચોરે ચિલાતને શું શીખવ્યું? **ઘણી ચોર વિદ્યાઓ, ચોર મંત્રો તથા છળકપટ.**

૪. સાધુ શેના માટે આહાર કરતા નથી? **સાધુ શરીરના બળ, વર્ણ કે રૂપની વૃદ્ધિ માટે આહાર કરતા નથી.**

૫. ધન્ય સાર્થવાહે શેનો આહાર કર્યો? **સુંસુમાના માંસ અને રૂધિર પકવીને તેનો આહાર કર્યો.**

૬. ધન્ય સાર્થવાહે કોની પાસે દીક્ષા લીધી? કેટલો અભ્યાસ કર્યો?

ધન્ય સાર્થવાહે ભગવાન મહાવીર પાસે દીક્ષા લીધી. ૧૧ અંગનો અભ્યાસ કર્યો.

૭. ચિલાતે સુંસુમાનું શું કર્યું? **સુંસુમાનું મસ્તક તલવારથી કાપી નાંખ્યું.**

૮. રાજગૃહમાં પ્રવેશ કરતા ચિલાત શું બોલવા લાગ્યો? **જેને નવી માતાનું દૂધ પીવું હોય એટલે કે જે મરવા ઈચ્છતા હોય તે મારી સામે બહાર આવે.**

૯. નગર સેવકોએ ચિલાત ચોરને કેવો કરી દીધો? **હત પ્રત કરીને પરાજિત કરી દીધો.**

૧૦. સુંસુમા કેટલામું અધ્યયન છે? કાલિક છે કે ઉત્કાલિક? **સુંસુમા ૧૮ મું અધ્યયન છે. કાલિક છે.**

(૧૦)

પ્ર. ૫ અંતગડ સૂત્રના આધારે નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ કૌંસમાં આપેલા આંકડા પ્રમાણે લખો.

૧. દ્વારિકા નગરીનો વિનાશ કયા કારણથી થશે? (૩) **સુરા, અગ્નિ, દ્વિપાયન.**

૨. વાસુદેવ નિયમા કેવા હોય છે? (૧) **નિયાણકડા.**

૩. કૃષ્ણ વાસુદેવે ભગવાનને કેવી રીતે વંદન કર્યા? (૨) **આદક્ષિણા, પ્રદક્ષિણા.**

૪. આ સંસાર શેની આગમાં બળી રહ્યો છે? (૩) **જન્મ, જરા, મરણ.**

૫. પદ્માવતીએ કયા તપ કર્યા? (૫) **ઉપવાસ, છટ્ઠ, અટ્ઠમ, અર્ધમાસક્ષમણ, માસક્ષમણ.**

૬. કૃષ્ણ વાસુદેવ પોતાને કેવા માને છે? (૨) **અધન્ય, અપુણ્ય.**

૭. અરિષ્ટનેમિ કેવી રીતે આત્માને ભાવિત કરતા હતા? (૨) **સંયમ, તપ.**

૮. ઉપસ્થાન શાળાને બીજું શું કહેવાય? (૨) **કચેરી, બેઠક.**

અથવા

પ્ર. ૫ નિરિયાવલિકા સૂત્રના આધારે નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ બે શબ્દમાં લખો.

૧. ત્રીજો પ્રહર થતા સોમિલે કઈ યજ્ઞ વિધિ કરી? **સ્નાન, હવન**

૨. સોમિલ બ્રાહ્મણ શેનાથી સમૃદ્ધ હતો? **ધન, ધાન્ય**

૩. સોમિલે વારાણસી નગરીની બહાર શું બનાવડાવ્યું? **બગીચા, વાડી**

૪. સોમિલે કઈ દીક્ષા લીધી? કયું તપ સ્વીકાર્યું? **દિશાપ્રોક્ષિક, છટ્ઠ તપ.**

૫. સોમિલે અંતિમ સમયે શું ન કર્યું? **આલોચના, પ્રતિક્રમણ**

૬ . સોમિલ કાળ કરીને કયા વિમાનના કયા ગ્રહમાં ઉત્પન્ન થયા? **શુક્રાવતંસક, શુક્ર**

૭. આ અધ્યયનમાં શેની મહત્તા પ્રગટ થાય છે? **સમ્યગ્દર્શન, શ્રદ્ધા**

૮. દેવોની ભક્તિ કરી શું ગ્રહણ કરવામાં આવે છે? **યજ્ઞસામગ્રી, ખાદ્યસામગ્રી**

૯. કોણ બોલે છે અને કોને કહે છે?

૧) મૃત્યુ માટે મહાપ્રસ્થાન કરું. **સોમિલ બ્રાહ્મણ મનમાં વિચારે છે.**

૨) મારી પ્રવ્રજ્યા દુષ્પ્રવ્રજ્યા કેમ છે? **સોમિલ દેવને કહે છે.**

(૧૫)

પ્ર.૬ ઉત્તરાધ્યયન સૂત્રના આધારે જવાબ લખો.

(૧) નીચેની ગાથાઓ પૂર્ણ કરી ભાવાર્થ લખો. **(૧૨)**

૧. ધમ્મં પિ **હુ સદ્દહંતયા, દુલ્લહયા કાએણ ફાસયા ।**

ઈહ કામગુણેહિં મુચ્છિયા, સમયં ગોયમ ! મા પમાયએ ।।

અર્થ : ધર્મ પર શ્રદ્ધા થયા પછી પણ સાચા ધર્મનો કાયાથી સ્પર્શ કરવો અર્થાત્ તે પ્રમાણે આચરણ કરવું ઘણું જ કઠીન છે કારણ ઘણા શ્રદ્ધાળું લોકો પણ સંસારના કામભોગોમાં કે ઈન્દ્રિય વિષયોમાં ફસાયેલા કે આસક્ત દેખાય છે, તેથી હે ગૌતમ ! સમય માત્રનો પણ પ્રમાદ ન કર.

૨. કુસગ્ગે **જહ ઓસબિંદુએ, થોવં ચિટ્ઠઈ ! લંબમાણએ ।**

એવં મણુયાણ જીવિયં, સમયં ગોયમ ! મા પમાયએ ।।

અર્થ : ડાભના અગ્ર ભાગ પર અવલંબીને રહેલું ઝાકળબિંદુ જેમ થોડીવાર જ રહી શકે છે તેમ આ મનુષ્ય જીવન પણ, ક્ષણભંગુર છે, તેથી હે ગૌતમ ! સમય માત્રનો પણ પ્રમાદ ન કર.

૩. બુદ્ધે **પરિણિવ્વુડે ચરે, ગામગએ નગરે વ સંજએ ।**

સંતિમગ્ગં ચ વૂહએ, સમયં ગોયમ ! મા પમાયએ ।।

અર્થ : તત્ત્વોને જાણીને અને કષાયોને પૂર્ણ શાંત કરી, સંયમી બનીને ગ્રામ-નગર આદિમાં વિચરણ કરીને, શાંતિમાર્ગની અર્થાત્ મોક્ષમાર્ગની વૃદ્ધિ કર. આવું કરવામાં હે ગૌતમ ! સમય માત્રનો પણ પ્રમાદ ન કર.

૪. બેઈંદિય **કાય મઈગઓ, ઉક્કોસં જીવો ઉ સંવસે ।**

કાલં સંખિજ્જ સણ્ણિયં, સમયં ગોયમ ! મા પમાયએ ॥

અર્થ : બેઈન્દ્રિયકાયમાં ઉત્પન્ન થયેલો જીવ તેમાં ને તેમાં જન્મ-મરણ કરતા ઉત્કૃષ્ટ સંખ્યાતકાળ પસાર કરે છે, તેથી હે ગૌતમ ! સમય માત્રનો પણ પ્રમાદ ન કર.

(૨) નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ લખો. **(૩)**

૧. મનુષ્ય અને દેવમાં લગાતાર કેટલા ભવ કરે છે?

મનુષ્યમાં લગાતાર સાત અથવા આઠ ભવ અને દેવમાં એક ભવ કરે છે.

૨. શેનો ત્યાગ કરીને અણગાર ધર્મ સ્વીકાર્યો છે?

સ્ત્રી અને ધન વગેરેનો ત્યાગ કરી અણગાર ધર્મ સ્વીકાર્યો છે.

૩. જીવન શેનાથી યુક્ત છે?

જીવન અનેક વિઘ્નોથી યુક્ત છે.

(૧૦)

પ્ર. ૭ ભગવતી સૂત્રના આધારે નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ લખો.

૧. વ્યાખ્યા લખો. અકૃત સંચય, સોવચય-સાવચય, હાનિ, અવસ્થિત. (૪×૨)

અકૃત સંચય – નારકી આદિ ૨૪ દંડકમાં જ્યાં એક સમયમાં અસંખ્યાતા, અનંતા જીવો ઉત્પન્ન થાય છે.

સોવચય-સાવચય – વૃદ્ધિ, હાનિ. જન્મ અને મરણ બંને દ્વારા એકસાથે હાનિ-વૃદ્ધિ થાય, સોવચય-સાવચય કહે છે.

હાનિ – જન્મ-મરણ બંને હોય કે એક હોય, પણ જીવોની હાનિ થવી.

અવસ્થિત – જો જીવોની સંખ્યા ન ઘટે ન વધે તો અવસ્થિત.

૨. દેવમાં કૃત સંચય આદિ કેટલા અને ક્યા ભાંગા? તેનો અલ્પ બહુત્વ લખો. ઔદારિકના દંડકનો અવસ્થિત કાળ લખો.

દેવમાં કૃત સંચય આદિ ત્રણ અને કૃત સંચય, અકૃત સંચય, અવક્તવ્ય સંચય. તેનો અલ્પ બહુત્વ – સૌથી થોડા અવક્તવ્ય સંચય, તેથી કૃત સંચય સંખ્યાતગુણા, તેથી અકૃત સંચય અસંખ્યાતગુણા.

ઔદારિકના દંડકમાં ૫ સ્થાવરમાં અવસ્થિતકાળ નથી. ૩ વિકલેન્દ્રિયમાં ૨ અંતર્મુહૂર્ત, ૧ તિર્યંચ પંચે., ૧ મનુષ્યમાં અવસ્થિતકાળ ૨૪ મુહૂર્ત.

૩. સિદ્ધમાં સાવચય આદિ કેટલા અને ક્યા ભાંગા? તેની સ્થિતિ કેટલી? (૨)

સિદ્ધમાં બે ભાંગા ૧) સોવચય ૨) નિરૂવચય-નિરવચયા. તેમાં સોવચયની સ્થિતિ જઘ. ૧ સમય ઉ. ૮ સમયની. નિરૂવચય-નિરવચયાની સ્થિતિ જ. ૧ સમય ઉ. ૬ માસ.

(૧૦)

પ્ર. ૮ પન્નવણા સૂત્રના આધારે યોગ્ય વિકલ્પ પર ટીક કરો.

૧. સૌથી વધારે દ્રવ્યાર્થક કોના? (ઔદારિક, આહારક, **કાર્મણ**)

૨. વિવિધ રૂપ કરવાનું પ્રયોજન કોનું? (ઔદારિક, **વૈક્રિય**, આહારક)

૩. પાંચ શરીર પન્નવણા સૂત્રનું પદ? (૨૦, ૨૫, **૨૧**)

૪ . માત્ર છ દિશાનો જ આહાર લે? (**આહારક**, ઔદારિક, તેજસ)

૫. કયા શરીરને આંતરૂં નથી? (ઔદારિક, **તેજસ**, આહારક)

૬. આહારક શરીરમાં કયું શરીર ન હોય? (ઔદારિક, કાર્મણ, તેજસ) **એકપણ નહિ**

૭. ઔદારિક શરીરની અવગાહના? (**૧000 યો. ઝા.**, ૧ લાખ યો., સર્વ લોક)

૮ . હુંડ સંસ્થાન કોને? (દેવ, **નારકી**, આહારક શરીર)

૯. રુચક દ્વીપ સુધી જઈ શકે? (**ઔદારિક**, વૈક્રિય, આહારક)

૧૦. તેજસ શરીરની સ્થિતિ કેટલી? (અંતર્મુહૂર્ત, ૩૩ સાગર, **અનાદિ સાંત**)

(૧૦)

પ્ર. ૯ કોઠો બનાવીને માર્ગણા લખો.

જ.

માર્ગણા	ના.	તિ.	મનુ.	દેવ	કુલ ભેદ
૧. ઊર્ધ્વલોક પંચેન્દ્રિય તેજોલેશ્યા	0	૧૦	0	૬	૧૬
૨. ઊર્ધ્વલોક નો ગર્ભજ તેજોલેશ્યા	0	૩	0	૬	૯
૩. મિશ્રદષ્ટિ ગર્ભજમાં	0	૫	૧૫	0	૨૦
૪. અધોલોક વચનયોગી દેવોમાં	0	0	0	૨૫	૨૫
૫. તેજો લેશી એકેન્દ્રિયમાં	0	૩	0	0	૩
૬. બાદર તિર્યંચ એક સંઘયણમાં	0	૨૮	0	0	૨૮
૭. ઔદારિક શરીર વૈક્રિય કરવાવાળામાં	0	૬	૧૫	0	૨૧
૮. મિશ્ર દષ્ટિમાં	૭	૫	૧૫	૭૬	૧0૩
૯. પૃથ્વીકાયમાં	0	૪	0	0	૪
૧૦. પર્યાપ્તામાં	૭	૨૪	૧0૧	૯૯	૨૩૧

જય જિનેન્દ્ર

- PLEASE CONATADØCT DSB HELPLINE NO. 9702277914 FOR FREE ONLINE SHRENI CLASSES.
- NEXT CLASS STARTS AUGUST 6TH/7TH MONDAY AND TUESDAY
- TO JOIN OUR TELEGRAM GROUP. CONTACT DSB HELPLINE NO. 9702277914
- FOR BOOKS AND EXAM REGISTRATION